

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2020
VIII. volební období

Těsnopisecká zpráva o schůzi
Poslanecké sněmovny Parlamentu

Schválený pořad 90. schůze Poslanecké sněmovny

1. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 1170/ - první čtení

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2020
VIII. volební období

TĚSNOPISECKÁ ZPRÁVA
o 90. schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu
konané dne 9. března 2021

Obsah:

Strana:

9. března 2021

Schůzi zahájil předseda PSP Radek Vondráček.

Usnesení schváleno (č. 1558).

Schválen pořad schůze.

1. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 1170/ – první čtení

Řeč místopředsedy vlády a ministra vnitra ČR Jana Hamáčka	6
Řeč poslance Marka Bendy	7
Řeč poslance Marka Výborného	7
Řeč poslance Patrika Nachera	8
Řeč místopředsedy PSP Vojtěcha Pikala	10
Řeč poslance Jakuba Michálka	10
Řeč poslance Jana Chvojky	11
Řeč poslance Zbyňka Stanjury	12
Řeč poslance Marka Bendy	13
Řeč poslance Jakuba Michálka	13
Řeč poslance Marka Výborného	14
Řeč poslance Jana Chvojky	14
Řeč poslance Ondřeje Babky	14
Řeč poslance Tomáše Martínka	15
Řeč poslance Stanislava Grospiče	15
Řeč poslance Jana Chvojky	15

Usnesení schváleno (č. 1559).

Závěrečná řeč předsedy PSP Radka Vondráčka

Zahájení schůze Poslanecké sněmovny
9. března 2021
Přítomno: 109 poslanců

(Schůze zahájena ve 14.00 hodin.)

Předseda PSP Radek Vondráček: Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, vážení členové vlády, zahajuji 90. schůzi Poslanecké sněmovny a všechny vás tu vítám.

Aby byla zaznamenána naše účast, tak jsem vás právě všechny odhlásil a poprosím vás, abyste se přihlásili svými kartami, případně mi sdělili, kdo hlasuje s kartou náhradní.

Schůzi jsem svolal podle § 51 odst. 4 jednacího řádu Poslanecké sněmovny na základě žádosti 48 poslanců. Pozvánka vám byla rozeslána elektronickou poštou 2. března.

Než přistoupíme k určení ověřovatelů, tak chci popřát všechno nejlepší k narozeninám Františku Petřtylovi, který má dnes narozeniny, 9. března. (Potlesk.)

Co se týče ověřovatelů schůze, navrhuji, abychom určili u této 90. schůze pana poslance Františka Kopřivu a poslance Jiřího Miholu. Ptám se, zda má někdo jiný návrh na určení ověřovatelů? Nikoho nevidím, já tedy přivolám kolegy z předsálí. Poprosím všechny přítomné, aby už zaujali svá místa, přihlásili se k hlasování.

Mezitím mohu konstatovat, že na základě dohody předsedů poslaneckých klubů a vedení Sněmovny poslanci, kteří nejsou přítomni ani nejsou omluveni písemně, se považují za omluvené na základě dohody předsedů poslaneckých klubů. A už jsme usnášeníschopní.

Zahajuji tedy hlasování o osobách ověřovatelů.

Kdo je pro navržené? Kdo je proti?

Hlasování číslo 1, přihlášeno je 79 poslanců, pro 78, proti 1. Návrh byl přijat. Konstatuji, že jsme ověřovali 90. schůze Poslanecké sněmovny určili poslance Františku Kopřivu a poslance Jiřího Miholu.

Z členů vlády se omlouvají: Marie Benešová – pracovní důvody, Jana Maláčová – pracovní důvody, Lubomír Metnar – pracovní důvody, Tomáš Petříček – pracovní důvody, Robert Plaga – pracovní důvody.

Nyní přistoupíme ke stanovení pořadu 90. schůze, jehož návrh je uveden na pozvánce. Připomínám, že podle § 54 odst. 7 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny rozhodne Sněmovna pouze o pořadu uvedeném v žádosti. Nelze navrhnout žádnou změnu ani doplnění pořadu, rovněž tak nelze rozšiřovat schválený pořad.

Žádné přednostní právo nevidím, takže já ještě jednou zmáčknu gong, ale všichni víme, o čem hlasujeme – schvalujeme pořad 90. schůze.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 2, přihlášeno je 91 poslanců, pro 89, nikdo proti. Návrh byl přijat. Pořad schůze byl schválen.

Tak. A nyní tedy přistoupíme k jedinému bodu pořadu této schůze, tím je bod

1.
**Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb.,
o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění
některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
/sněmovní tisk 1170/ – první čtení**

Z pověření vlády předložený návrh uvede místopředseda vlády a ministr vnitra Jan Hamáček. Prosím, pane ministře, máte slovo. (V sále je hluk.)

Místopředseda vlády a ministr vnitra ČR Jan Hamáček: Vážený pane předsedo, kolegyně, kolegové, dovoluji mi, abych velmi stručně uvedl vládní návrh zákona o volbách do Parlamentu České republiky. Asi nemá cenu sáhodlouze vysvětlovat, proč tady dnes s tímto návrhem stojím. Samozřejmě všichni respektujeme rozhodnutí Ústavního soudu a naším úkolem je tu situaci vyřešit. Rozumím tomu, že na řešení té situace se podílí celý Parlament České republiky, vedou se různá jednání a vedou se různé diskuze.

Nicméně vláda, dle mého názoru, má povinnost v této věci přiložit také ruku k dílu a výsledkem práce vlády je tedy návrh, který tady dnes předkládám nebo uvádím. Vzhledem k tomu, že vláda nezačíná na zelené louce, nebo ta diskuze nezačíná od začátku, a jak máme možnost i z jednání, která se vedou a vedla, zjistit, tak v principu jsou tady dva názory nebo dvě řešení, které byly akcentovány v politických diskuzích, a proto tedy vláda předložila tento materiál ve dvou variantách, který respektuje ta dvě možná řešení, a je samozřejmě na Poslanecké sněmovně, jak se k návrhu postaví a kterou variantu zvolí.

První varianta zachovává stávající systém (omylem byl vypnut mikrofon.) Zachovává (se smíchem) ten stávající systém založený na 14 volebních krajích, které odpovídají i samosprávným krajům, ale dochází ke změně v tom, že výsledky nebudou počítány na krajské úrovni, ale nejprve na celostátní, až ve druhé fázi budou mandáty přidělovány konkrétním kandidátům nekrajských kandidátních listin a dosavadní d' Hondtova metoda volebního dělitele je nahrazována takzvanou Hareovou kvótou.

Ta druhá varianta, to už je větší zásah do stávajícího nastavení. Počítá s tím, že by volebním obvodem byla celá Česká republika a mandáty by byly přidělovány na celostátní úrovni s využitím Hagenbach-Bischoffovy kvóty. Ta varianta je samozřejmě spojena s tím, že by byla jednotná kandidátní listina, hlasovací listky pro celé území České republiky, a za každý subjekt by mohlo figurovat až 200 kandidátů.

Pokud se týká koalice, navrhujeme zvýšené uzavírací klauzule pro postup koalic do skrutinia, nicméně nižší, než byly v původní podobě zákona. Hranice je 7 pro dvoukoalice, 9 pro trojkoalice a 11 pro případy, kdy bude v koalici čtyři a více subjektů. Nabytí účinnosti zákona navrhujeme 1. července 2021 a vzhledem k nutnosti urychleného projednání změny si dovoluji navrhnout zkrácení lhůty k projednání ve výborech na 15 dnů.

Děkuji vám za pozornost.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji vám, pane ministře. Ještě dorazila další omluva, omlouvá se pan ministr Jan Blatný z dnešního jednání do 17 hodin z důvodu neodkladných pracovních záležitostí.

A já nyní poprosím, aby se slova ujal zpravodaj pro prvé čtení, kterým je pan poslanec Marek Benda. Máte slovo.

Poslanec Marek Benda: Vážený pane předsedo, vážený pane ministře, vážené dámy, vážení pánové, budu poměrně stručný. Asi všichni víme, v jaké jsme situaci. Minulý týden prošel touto Sněmovnou v prvním čtení návrh pana poslance Výborného, který má upravovat volební zákon. Podmínkou a dohodou tady napříč politickým spektrem bylo, že projde i tento vládní návrh, který – zcela upřímně říkám – nám mnoho nepomáhá, protože je ve dvou variantách, to znamená, že bychom museli nejprve zvolit variantu, ke které se přikloníme, jestli to bude jeden, nebo 14 volebních obvodů. Stejně tak, protože samozřejmě byl předkládán již před více než 10 dny, obsahuje některé prvky, kde myslím už existuje dohoda napříč politickým spektrem, že budou fungovat jinak. Například je to ona trojí hranice pro koalice, kde bylo celkem jasně řečeno, že budeme mít hranice jenom dvě.

Nicméně doporučuji, abychom návrh přikázali ústavně-právnímu výboru. Věřím, že příští středu jsme schopni na výboru po nějaké dohodě, ať už vezmeme za nosič tento návrh, nebo návrh pana poslance Výborného, a pokládám tu prestižní věc opravdu za zcela zbytnou, abych byl upřímný, a budu hledat spíše cestu, jak dojít do Senátu tak, abychom se náhodou v Senátu také nezadrhli a nezpůsobili jsme si komplikace tam.

Myslím, že to můžeme propustit. Stejně se bude hledat řešení trochu odlišně. Přihlásím se do rozpravy, abych navrhl ono zkrácení na 15 dnů. Děkuji za pozornost.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji. Otevírám obecnou rozpravu. Jako první je přihlášen se stanoviskem klubu KDU-ČSL pan poslanec Výborný, poté registruji přihlášku se stanoviskem klubu pana poslance Patrika Nachera.

Poslanec Marek Výborný: Děkuji za slovo, vážený pane předsedo. Pane ministře, milé kolegyně, vážení kolegové, to podstatné a klíčové tady řekl jak pan ministr, tak teď zpravodaj, kolega Marek Benda. Za sebe a za poslanecký klub KDU-ČSL se domnívám, že to je v tuto chvíli tak trošku promarněný čas, protože se bavíme technicky o tom nosiči – jeden byl projednán minulý týden ve čtvrtek, dnes tedy vládní verze. Ministerstvu vnitra bych chtěl svým způsobem poděkovat, protože v té variantě B – už to je velmi zvláštní, když je předložen zákon ve dvou variantách, to znamená, že bychom tak jako tak museli pozměňovacím návrhem jednu tu variantu vypustit – se Ministerstvo vnitra a vláda výrazně inspirovaly návrhem, který zde je od roku 2019 z dílny KDU-ČSL. V zásadě směřuje totiž stejným směrem, a to jak u aditivního kvora pro koalice, tak u přepočtu hlasů na mandáty. V zásadě to kopíruje probíhající politická jednání směrem k nějaké míře proporcčnosti v tom systému, který by reprezentoval jak současné znění Ústavy České republiky, tak byl vlastně i reakcí na nálezy Ústavního soudu.

Myslím si, že to klíčové a podstatné v tuto chvíli se nemůže odehrát zde dnes, na jednání pléna této mimořádné schůze Poslanecké sněmovny. To podstatné a klíčové je politická dohoda, politická dohoda na úrovni politických stran v Poslanecké sněmovně,

ale také v Senátu – to bych chtěl zdůraznit. My skutečně – ač existují samozřejmě nějaké dohody v tom smyslu, že například přepočít hlasů na mandáty je hlavně věcí Poslanecké sněmovny – tak ta komunikace směrem k horní komoře je prostě klíčová a důležitá. Já bych se nerad dočkal situace, kdy návrh zákona si tady budeme posílat tím člunkem, protože je to volební zákon a žádá komora se vzájemně nemůže přehlasovat. Čili opravdu bych byl velmi rád a za poslanecký klub KDU-ČSL apeluji na všechny poslanecké kluby a politické strany, abychom v řádu příštích dnů dokončili politická jednání a shodu na tom řešení, které – jak zde již bylo řečeno – se pravděpodobně rýsuje.

Vítám a děkuji za konstruktivní přístup, ať už k otázce počtu volebních krajů, že tedy toto téma zůstane odloženo ad acta v tomto případě a nebudeme v této poměrně rychlé době a ve zkráceném čase otevírat tuto Pandorinu skříňku volebních krajů, že se budeme věnovat skutečně těm dvěma záležitostem, a to jsou koalice a aditivní kvorum, kde registruji i po těch jednáních, že tady je nějaká většinová vůle k tomu, aby tady byla načítací kvora pravděpodobně v těch dvou limitech a že dotáhneme i jednání směrem k matematickému přepočtu hlasů na mandáty. Tady vnímám, že ve hře je celá řada možností, ale že to vše směřuje skutečně k tomu, že nebudeme vyčleňovat zvláštní penzum mandátů jako bonus pro vítěze a že se budeme snažit směřovat k poměrnému systému v nějaké variantě, které se samozřejmě nabízejí, a existuje jich i v Evropě celá řada.

Za poslanecký klub KDU-ČSL mohu jednoznačně sdělit a myslím, že i za koalici SPOLU společně s ODS a TOP 09, že k jednáním budeme i nadále přistupovat velmi konstruktivně, a věřím, že dohody dosáhneme, aby ústavně-právní výbor a posléze plénum Poslanecké sněmovny mohlo tyto politické dohody podpořit a schválit. Na jakém nosiči, to je v tuto chvíli skutečně podružné. Možná jsme si i dnešní debatu mohli v tomto smyslu ušetřit, protože jeden návrh novely volebního zákona jsme už projednali minulý týden. Děkuji.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji. Pan poslanec Nacher se stanoviskem klubu, poté s přednostním právem pan předseda Chvojka.

Poslanec Patrik Nacher: Vážený pane ministře, ministryně, dámy a pánové, vážení kolegové, v návaznosti na svůj předchozí příspěvek bych si dovolil vám zde tlumočit nejen stanovisko moje, ale i celého našeho klubu. Nejprve mi ale dovoluňte říci pár slov k tomu, co už tady zaznělo.

Za prvé jsem slyšel – dělal jsem si poznámky, abych byl přesný: ztráta času, ušetřit čas a podobně. Pokud vím, tak o tom, jak to bude probíhat, byla politická dohoda. To znamená, že tady se něco projednalo v pátek – nebo ve čtvrtek, teď mě nechytejte za slovo, zkrátilo se to na 20 dnů, dnes se tady něco projedná, ten vládní návrh o dvou variantách, zkrátí se o 15 dnů, jak koneckonců řekl dopředu i pan zpravodaj, a pojedete to souběžně. Taková byla dohoda. V tom případě mi přijde skutečně zbytečné tady mluvit o ztrátě času, když tady byla dohoda, a samozřejmě občané nevidí za ty dveře, neslyší, co se tam řeklo. Tak já to tady musím říct.

Stejně tak jako často u těch záležitostí padají termíny jako kvora, matematické modely apod. A to je přesně to, čemu občané nerozumějí. Oni chtějí vědět, kolik – když tedy hlasují a když Ústavní soud tedy řekl, že určitá část volebního zákona je protiústavní – tak kolik jejich hlas, jak tady bude zastoupen a aby to bylo co nejspravedlivější. To si

myslím, že zcela jednoznačně bez kvor a matematických modelů ukazuje a zaručuje jeden volební obvod.

Minule jsem tady mluvil o tom, co mi vadí, protože jsem u toho byl – byť v jiné roli – před 20 lety, a to, že se tady zdůrazňuje neustále příklad roku 2017. Hnutí ANO volební zisk 29,64 % a na mandáty 39 %. A to je ten příklad nespravedlnosti. Tak mi dovolte tady představit, aby nebyla pouze ta teorie – a on to nikdo neudělal, tak jsem si udělal, jak říkají manažeři, domácí úkol. Požádal jsem naše analytiky a dali jsme dohromady tabulku, jak ta procenta byla v jednotlivých letech. Já vás nebudu zdržovat všemi čísly, řeknu podstatu. Například v roce 2002 sociální demokracie získala 30,2 %, zastoupení na počet mandátů 35, tak plus 5 procentních bodů, podobně jako ODS – 24,47 %, počet mandátů 29. V roce 2006 to bylo podobné. ODS 35,38, počet mandátů 40,5, plus 5 procentních bodů. Podobný rozptyl najdeme i u sociální demokracie. Pozor, v roce 2010 se tento bonus týkal i TOP 09, která kandidovala se STAN. Ta získala 16,7, ale zastoupena tady byla 20,5, to znamená o 4 procentní body více. Stejně tak to bylo potom v roce 2013, tam už do toho vstupuje hnutí ANO, a tak to bylo i v roce 2017.

Tím chci říct, dámy a pánové, že od roku 2002 v zásadě v průměru všichni ti, kteří měli víc než 10 %, tak tady sedělo víc poslanců, než byl přesně ten jejich volební zisk, nikoliv pouze v roce 2017. Myslím si, že je dobré o tom tady mluvit, abychom znali kontext toho, o čem se tady bavíme. Kontext změny volebního zákona, který tady platí od roku 2001, o kterém tady rozhodl soud, že je až na těch 35 volebních obvodech, které zrušil, že je úplně v pořádku.

Stejně tak – a je potřeba to podle mě obnažit, to jsou informace, které by měly zaznít, že to takhle tady bylo posledních pět voleb – stejně tak přepočít hlasů na mandát. Neustále se zdůrazňuje, že ANO stačilo na mandát 19 232, zatímco STAN musel v roce 2017 získat 43 693. Tak vám řeknu přepočít v roce 2006: ODS a ČSSD 23 364 a Strana zelených – a to je rekordman – potřebovala na mandát 56 081 hlasů, ještě o 13 000 víc než STAN.

Z toho vyplývá několik závěrů, dámy a pánové. První: jak jsem řekl, že všechny subjekty, které mají více než 10 % víceméně, vlastně více, získávají tady počet mandátů, to procento počtu mandátů je vyšší než jejich volební zisk.

Druhý závěr: že jsou volby, kdy všechny subjekty, co jsou v Poslanecké sněmovně, mají víc, než kolik získaly ve skutečnosti. To je zajímavé, když se na to podíváte, 2002, 2010, 2013. Když se podíváte do té tabulky, tak není žádná červená barvička. Všichni získali víc, než odpovídá volebnímu výsledku. To má dvě vysvětlení: za prvé, že byla celá řada subjektů, které neprošly přes 5 %, takže se více rozdělovalo, a za druhé, že ty volby byly vyrovnanější.

V momentě, kdy nějaký subjekt odskočí těm ostatním a je první v pelotonu, tak pak teprve nastávají situace, které my teďka tady řešíme. To je rok 2017, kdy odskočilo hnutí ANO, a to je rok 2006, kdy odskočila ODS a ČSSD. Já jenom, abychom si prostě řekli: toto je výsledek současného volebního systému.

Mimochodem, Strana zelených se ziskem větším o půl procentního bodu, než má třeba KDU-ČSL, jehož člený poslanec Marek Výborný tady teď mluvil, mělo v roce 2006 s tímto výsledkem 6 poslanců, KDU-ČSL, které mělo o půl procentního bodu míň, má teď 10. Prostě toto je výsledek volebního systému. Mimochodem, Strana zelených tehdy tu ústavní stížnost podala a ve stejné věci neuspěla.

Co z toho všechno vyplývá? Za nás, ať už budeme používat kvora, nebo matematické modely jakékoliv, tak v momentě, kdy tady bude 14 krajů, my neodstraníme tuhle elementární nespravedlnost, která tady prokazatelně – já jsem vám ji ve stručnosti, mohlo to být i delší, představil – je od roku 2002. Za nás jeden volební obvod je nejspravedlivější, nejpoměrnější – když jde o tu poměrnost – a nejsrozumitelnější.

To má být srozumitelné nejenom matematikům, statistikům, politologům, ale i občanům. Jak oni se v tom vyznají? Teď byl přepočít na kraje, teď bude přepočít zbytku na celostát a pak se to zase vrátí na ty kraje, pak bude zase nějaké jiné kvorum, a podobně. Ne, má to být přece pro ty lidi srozumitelné, aby to pochopili, aby si to mohli, kromě zbytků subjektů, které neprojdou přes 5 %, tak aby si to mohli dopočítat víceméně sami.

Stejně tak to tady naplní ten účel volby. Máme jednu Sněmovnu, jednu vládu, jednoho premiéra, tak nechť je to souboj, který jsem si nazval B, B, F, což nejsou Branky, body, vteřiny, ale Babiš, Bartoš, Fiala – podle abecedy, abyste se nerozčílovali – a bude to úplně jasné, kdo koho volí, bez nějakých matematických modelů a propočtů.

Proto my podporujeme v této chvíli – jakkoliv nepochybně ty dohody a někam to musí směřovat a asi někdo musí ustoupit – tak v této chvíli podporujeme jeden volební obvod, který nejvíce naplňuje srozumitelnost, spravedlnost a transparentnost. Děkuji vám za vaši pozornost.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji vám, pane poslanče. S přednostním právem pan předseda Chvojka. Omlouvám se, naskočily mi dvě faktické – pan místopředseda Pikal a pan předseda Michálek, faktické poznámky. Tak si ještě musíte počkat, pane předsedo, chvíličku. Tak, vaše dvě minuty.

Místopředseda PSP Vojtěch Pikal: Děkuji. Já budu velice krátký. Chtěl jsem jenom zareagovat na to, že by ten jeden volební obvod mohl odstranit veškeré nespravedlnosti. Ten fakt, že pokud máme volební klauzule, prostě vždycky nastane to, že se bude rozdělovat, že tady některé strany budou zastoupeny více poslanci, než by odpovídalo jejich procentuálnímu zisku, protože prostě tady máme zastoupení toho, že hlasy, které propadnou, tak ty mandáty stejně rozdělíme, nedáváme sem prázdné židle. Takže prostě takhle nespravedlnost tady v každém případě zůstane. Děkuji.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji. Pan předseda Michálek, faktická poznámka. Prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. My jsme se domluvili, že to tady bude stručné, ale jak je vidět, tak z toho začala standardní politická diskuze. Doplním Patrika Nachera. On zapomněl říct, že to je taky systém, o kterém si ANO myslí, že je pro něj nejvýhodnější, což je asi to základní, proč to tady řešíme. Pojďme se opravdu zamyslet spíš nad tím, než volit nejvýhodnější systém, který je výhodný pro strany jednoho muže, které nemají demokratické základy v krajích a staví na tom, jako to mají na Slovensku – že tam je jeden člověk v čele, který si potom sestavuje ty kandidátky – pojďme se zaměřit na to, že skutečně opravíme to, co nám vytkl Ústavní soud, a nebudeme tam přilepovat žádné výsledky lidové tvořivosti v Poslanecké sněmovně. Ústavní soud kraje nezrušil.

A taky bych chtěl varovat proti nápadům, které se tady objevují, že snad těch zbylých 50 mandátů, které se nepodaří rozdělit na celá čísla, se bude rozdělovat na stranickém vedení podle nějakého seznamu. Opravdu pokud tady bylo vyřčeno Ústavním soudem, že systém přerozdělování mandátů je nespravedlivý, tak nesnažme se to vyřešit tím, že se zavade ještě nějaká větší nespravedlnost a že místo občanů ve volbách budou volit kandidáty, kteří se dostanou do Sněmovny, stranická vedení. To si myslím, že je velmi nedemokratické.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji. Pan předseda Chvojka.

Poslanec Jan Chvojka: Děkuji za slovo, pane předsedo. Já jsem si taky myslel, že to bude kratší, ale na druhou stranu je to zase natolik závažná věc, že každý z poslaneckých klubů má tendenci si k tomu něco říct. V tom případě si chci říct i něco já za ČSSD.

Za prvé budu reagovat na výtky na Ministerstvo vnitra, které tady vznesl kolega Výborný, prostřednictvím vás, pane předsedo. Já si myslím, že to, že Ministerstvo vnitra předkládá zákon ve dvou variantách, není nic, co by nebylo obvyklé. Není to časté, nemáme to tady každý týden, ale zároveň těch zákonů, které byly předkládány minimálně například v některých paragrafech variantně, pamatují docela dost.

Za druhé, proč by to měl být zbytečný návrh? Ministerstvo vnitra přece muselo reagovat na nález Ústavního soudu. Ministerstvo vnitra, potažmo vláda, nemohla vědět, jak se tady ve Sněmovně postavíme k tomu původnímu poslaneckému návrhu. To znamená, Ministerstvo vnitra za mě jako za poslance, teď ani ne za stejného člena strany jako ministr vnitra, reagovalo naprosto správně, to znamená, muselo nějakým způsobem akceptovat nález Ústavního soudu. A pokud Ministerstvo vnitra chtělo jako garant voleb, abychom v říjnu měli volby, tak předložilo naprosto správně, byť ve dvou variantách, návrh zákona.

Navážu na Patrika Nachera, byť si uvědomuji realitu, praxi a pak si uvědomuji teorii. Realita a praxe je taková, že prostě – a říkal jsem to ve čtvrtek a říkal jsem to i do médií – jeden obvod, představa jednoho obvodu, je otázka, která je teoretická, prakticky je politicky mrtvá, protože musíme najít shodu nad touto otázkou jak ve Sněmovně, tak v Senátu, shodu naprosto stejnou nad stejným zněním. To prostě v Senátu nenajdeme, tudíž nemá cenu se bavit o tomto více nebo jinak, než je teorie. Na druhou stranu, i teorie může být zajímavá.

Já nechápu některá spojení typu, že bychom otevřeli tím, že se diskutuje o jednom obvodu, Pandořinu skříňku. Na Slovensku, našem sousedním bratrském státě, ta Pandořina skříňka jednoho obvodu funguje a nemyslím si, že tam dochází k nějakému zhroucení demokracie nebo že tam dochází k nějaké nefunkčnosti politického systému. Prostě jeden obvod je něco, co má také nějakou reálnou a realistickou základnu, a já nevím, proč bychom se o tom neměli bavit, byť jenom teoreticky, protože říkám, že praxe nám jeden volební obvod nedovolí, a to proto, že s tím nesouhlasí Senát. A pokud jsme si zavedli takový systém, že u volebních zákonů je potřeba souhlasu obou komor, tak se s tím nedá nic dělat.

Říkám jednu věc, a tím budu končit, že ta nespravedlnost, byť uděláme a bude jiný přepočít, protože nám nic jiného nezbyvá, tak nespravedlnost v určitých aspektech zůstane. Problém není – nebo je, ale je také i v krajích, to znamená, byl v přepočtu, v tom

d'Hondtu, ale je také v tom, že tady máme nestejně velké kraje. S tím my nic neuděláme, ten problém se totiž skrývá v nízkém počtu přerozdělovaných mandátů v některých krajích. Nejmenší kraj je Karlovarský, na který v posledních volbách připadlo 5 mandátů, naproti tomu ve Středočeském kraji máme 26 mandátů, a zatímco v Karlovarském kraji bylo pro 1 mandát potřeba získat 11 % hlasů, tak ve Středočeském kraji se dostaly 2 mandáty za 7,5 % hlasů. To je nespravedlnost! To je přece nespravedlnost! A ta nespravedlnost s největší pravděpodobností zůstane. Každý si hned udělá obrázek, kde má volič šanci reálně uplatnit svůj hlas a kde propadne, nemluvě samozřejmě také o kandidátech na některých kandidátních listinách. Zkrátka a dobře, nenajdeme žádnou zázračnou matematickou formuli, žádný vzorec, který by zajistil, že karlovarský volební kraj, kde se bude o hlasy voličů ucházet například deset stávajících sněmovních politických stran, bude stoprocentně poměrně zastoupen zde ve Sněmovně. To je vyloučená věc, netýká se to jenom Karlových Varů, respektive Karlovarského kraje – ve skutečnosti kdo zná naše kraje, velikost našich krajů, tak většina krajů v naší republice je krajů malých. Máme tady čtyři až pět velkých krajů, které v zásadě ovlivňují volební výsledek všech ostatních, a protože takto malé kraje logicky, protože my neměníme zákon o krajích, budou zachovány i do budoucna, tak to znamená, že dosavadní problémy v tomto aspektu volebního zákona zůstanou zachovány.

To znamená resumé: ono to není jenom o tom, že velká strana, střední strana, malá strana potřebovala rozdílný počet voličů na to, aby měla mandát, ale také to je i o té nespravedlnosti vůči jedné straně napříč kraji. To znamená, vy v jednom kraji dostanete 7,5 %, máte 2 mandáty, a v jiném kraji dostanete 10 %, je to malý kraj, máte smůlu, jste bez mandátu. Takže tahle nespravedlnost se nevyřeší, byť si to můžeme nalhávat, ale nevyřeší se. Děkuji.

Předseda PSP Radek Vondráček: Já vám děkuji. Pan zpravodaj nevydržel, hlásí se, a teď mi naskočila faktická poznámka, pan předseda Stanjura, jestli to není omylem. (Není.) Faktická, poté pan zpravodaj.

Poslanec Zbyněk Stanjura: Děkuji za slovo. Pro pana předsedu Chvojku, použijeme korektní argumenty. Slyším od rozhodnutí Ústavního soudu neustálé srovnávání největšího kraje Středočeského a Karlovarského jako nejmenšího. Potřebujeme jenom matematiku z posledních voleb. Budu mluvit o platných hlasech, ne o neplatných. Ve středních Čechách bylo odevzdáno 660 683 platných hlasů. Mají 26 mandátů, takže na jeden mandát kterékoliv strany se složilo 25 408 Středočechů. V Karlových Varech bylo odevzdáno 112 142 hlasů a při 5 mandátech na jeden mandát potřebovala strana 22 428 hlasů občanů Karlových Varů. Tak jaká nespravedlnost! Je to přesně naopak. Přece hlavní problém jsou různě veliké kraje. 112 000 voličů nemůže mít 10 mandátů, když 660 000 voličů by pak muselo mít krát 6, to znamená krát 5 – 50 mandátů. Tak si nechte ten příklad s Karlovými Vary někam, protože ten prostě nesedí. Problém není ani v d'Hondtovi, ani v přepočtu, klíčový problém Ústavní soud nevyřešil, a to je různá velikost krajů. Tak pořád nepoužívejte, jak je to nespravedlivé vůči Karlovým Varům, vůči středním Čechám, to prostě není pravda. Ve středních Čechách potřebujete na mandát víc hlasů než v Karlových Varech. A to jsem nepočítal ostatních 12 krajů, tam to může být také různé. Přece to republikové číslo, podle kterého se rozděluje mandáty do krajů, platí pro všechny kraje stejně. Tak prosím vás, přestaňte porovnávat největší a nejmenší kraj, ve volebním systému to skutečně není.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji. Pan zpravodaj.

Poslanec Marek Benda: Děkuji. Vážený pane předsedo, vážený pane ministře vnitra, dámy a pánové, já se pokusím být také poměrně stručný. Za prvé formálně navrhuji v rozpravě, abychom zkrátili lhůtu na projednání ve výborech na 15 dní, abychom případně ve variabilním týdnu byli schopni tento návrh projednat ve druhém čtení, nebo případně návrh pana poslance Výborného.

Nyní jenom stručná poznámka: já tady nepůjdu do těch politologických úvah, ale Ústavní soud postupoval velmi zvláštním způsobem, d'Hondt je naprosto běžný systém, který na jakémkoli větším parametru, na jakémkoli větším prvku se chová zcela poměrně. Logické by bylo, kdyby zrušil volební kraje, ponechal d'Hondta, pak jsme v normálu. Vzhledem k tomu, že tak neučinil, tak zřejmě respektuje – a tady bych poposil i vládní hnutí – prostě Česká republika přes to, že je založena na systému politických stran, tradičně od revoluce v roce 1989 tady má krajské kandidátky. Jsme na to zvyklí, a jestli se bavíme o tom, že chceme něco voličům sdělovat, čemu oni mají rozumět, o čem tady tak hezky mluvil Patrik Nacher, tak upřímně řečeno, 99 procentům voličů je úplně ukradené, jak se přepočítává. Úplně ukradené, jak se přepočítává, většina z nás nebude rozumět tomu systému, který bude předložen. 99 % voličů chce vědět, koho si volí, a naše tradice tady je, že volíme holt po těch krajích. Do roku 1998 to byly velké, ještě ty postkomunistické kraje, po roce 1998, kdy bylo zřízeno krajské zřízení, volíme holt v těch menších krajích.

Představa, která je nám tady vnášena, že jeden volební obvod pomůže Karlovým Varům – já si jsem naprosto jist, že v jednom volebním obvodu budou mít Karlovy Vary méně poslanců, než mají v dnešním stavu. To se schválně zkuste podívat na sestavování kandidátek. Nechci to teď modelovat, ale jsem si naprosto jist, že by tam neměli ani těch 5 poslanců, protože všichni budou mít pocit, že se budou předhánět, budou je ještě přeskakovat lidé celostátně známí a tak dále a tak dále. Takže nechme stávající model. Myslíím, že nemá cenu se tím jedním krajem zabývat.

A upřímně, Slovensko – Mečiar zavedl jeden volební kraj, a jestli někdo z nás má pocit, že Slovensko je výlupkem parlamentní demokracie, který bychom měli následovat, tak ať tam prosím občas zajede. Na Slovensku vedl systém jednoho volebního kraje fakticky k úplné destrukci politických stran jako celostátního systému a subjektu. Na Slovensku neexistuje dneska kromě již znovurozpadlého Smeru fakticky politická strana s nějakou tradicí, která by byla zastoupena v Parlamentu. Jsou to všechno subjekty, které mají jenom poslance a nějakého vůdce. Takže já si nemyslím, i z hlediska české Ústavy a z hlediska jejího apelu na to, že systém je založen na soutěži politických stran, tak si nemyslím, že Slovensko je pro nás dobrým vzorem.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji. Faktická poznámka pan předseda Michálek.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Já jsem chtěl ještě doplnit k tomu, co říkal pan předseda Benda, že v tomhle návrhu vláda fakticky chce sebrat voličům možnost kroužkování, protože na celou republiku bude mít volič jenom čtyři kroužky, čili takhle voliči ovlivní naprosté minimum, možná jednotky poslanců, kteří získají přes 5 %

v rámci celé České republiky. Takže vítěz, který bude mít třeba 80 poslanců, tak pouze jeden, dva z nich budou ti, kteří se tam dostali na základě kroužkování. Čili myslím si, že ten způsob po krajích, kde volič má kandidátku, která se mu aspoň vejde do ruky, je to jeden lístek, celkem srozumitelné, a má tam takový počet lidí, že udělí kroužky a má velkou šanci, že jím vykroužkovaný kandidát se dostane do Parlamentu, je mnohem lepší než ten, že má pouze čtyři kroužky na celou obrovitánskou kandidátku na celou republiku a pak si ty kandidáty vybírá samozřejmě to stranické vedení, což se tady objevuje jako tendence. Myslím si, že to je tendence nezdravá.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji. Debata se nám rozvinula. S faktickou poznámkou pan poslanec Výborný.

Poslanec Marek Výborný: Já bych si dovolil, pane předsedo, jenom k argumentu srozumitelnosti toho jednoho systému. Já se obávám, že to skutečně není pravda. Představte si tu plachtu, kde bude 200 kandidátů, a například volič z Liberce bude hledat prvního kandidáta ze svého regionu na 28. místě, druhého na 61. a tak podobně. Skutečně si myslíme, že to je argument pro větší srozumitelnost? Já se obávám, že nikoliv. A ta cennota vazby poslance, každého z nás, na svůj region, na problémy regionu, které jsou úplně jiné v Praze, úplně jiné v Pardubickém kraji a úplně jiné v kraji Moravskoslezském, tak tu je potřeba také neopomíjet. Myslím si, že to je velmi důležité a každý, kdo zodpovědně konáme práci poslance ve svém regionu, komunikujeme s voliči, s dalšími významnými organizacemi, podniky, osobnostmi a tak dále toho regionu, to jistě potvrdíme. Děkuji.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji. S přednostním právem pan předseda Chvojka.

Poslanec Jan Chvojka: Poslední poznámka: je to spíše ústavně-právní debata, tudíž si ji nechme na ústavně-právním výboru. Já vím, že tam volební systém není moc stabilní, ale Marek Benda podal jeden obvod, o kterém vím, že nebude, a o kterém neříkám, že je nejlepší a jediný možný. Jestli tady budeme mít obvod – 14 krajů a je to v pořádku, konečnou já sám jsem příznivec kroužkování, protože jsem se dostal do Sněmovny akorát díky kroužkům. Pokud by byl jeden obvod, tak by samozřejmě kroužkování asi zůstalo, ale muselo by se upravit – více kroužků atd. Ale jeden obvod určitě není jenom o tom, že je na Slovensku a že ho tam zavedl Mečiar. Například my tady ve Sněmovně všichni jsme příznivci a přátelé Státu Izrael. Já tomu rozumím, volební systém tam není úplně dokonalý, ale tam je například jeden obvod. Takže to není jenom o tom Mečiarovi, ale jeden obvod, zvláště u menších států – a Česká republika bohužel menší stát je – je celkem něco, co není žádnou výjimkou, ale je to celkem obvyklé. Děkuji.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji. Faktická poznámka, pan poslanec Babka.

Poslanec Ondřej Babka: Děkuji za slovo. Pane předsedo Michálku, vaším prostřednictvím, pane předsedo, vy tady mluvíte o kroužkování a pak se na Seznam

Zprávách dočteme, že Piráti si zpracovali analýzu, bojí se volebních skokanů a do koaliční smlouvy dali pojistky proti kroužkování.

Předseda PSP Radek Vondráček: To byla rychlá faktická! A hned se ozval pan poslanec Martínek, také s faktickou poznámkou.

Poslanec Tomáš Martínek: Dobrý den, vážené dámy, vážení pánové. Já jen krátce tady na ten hoax, který původně byl na Seznamu dokonce udělán tak, že byl i titulkován ve smyslu, že je zakázané kroužkování nebo něco podobného. To je úplný nesmysl. To je nezákonné, to by bylo proti vůbec smyslu přímé demokracie, kterou samozřejmě podporujeme. My jsme se jenom férově dohodli, tak jak se dohodly jiné strany, například původní koalice STAN, KDU-ČSL, odkud vychází ten bod, který tam byl přepsán, že nebudeme vyzývat ke kroužkování. Ale nic to neříká k tomu, že se nesmí kroužkovat. Každý samozřejmě chceme, aby se občané rozhodovali na základě toho, co o kandidátech vědí, a ne podle toho, kolik si jeden kandidát vyrábí soukromých billboardů, rozešle soukromých pozvánek k tomu, ale doopravdy aby za ním stála nějaká práce. Tohle je prostě normálně dohoda dvou solidních partnerů. Děkuji. (Ozývá se potlesk, šum v sále.)

Předseda PSP Radek Vondráček: Pan poslanec Grospič, faktická poznámka. Poprosím o klid v sále. Děkuji.

Poslanec Stanislav Grospič: Děkuji, pane předsedo. Vážené kolegyně, kolegové, vážení členové vlády, původně jsem nechtěl vystoupit, tak aspoň faktickou poznámkou. Chtěl bych upozornit na to, že se tady bavíme o něčem, o čem Ústavní soud v podstatě vůbec nediskutoval. Ústavní soud zrušil ustanovení § 48, tj. způsob určení počtu poslanců volených ve volebních krajích, pak § 49 odst. 1 písm. b) až d) až § 49 odst. 3 písm. b) až d), měnící klauzule pro koalice, pak § 49 odst. 4 – přidělování mandátů ve volebních stranách v rámci volebních krajů, pak § 50 odst. 1 až 3 – způsob přepočtu hlasů odevzdaných pro volební strany a mandáty pomocí d'Hondtova dělitele na úrovni volebních krajů, a pak § 51 – řešení některých situací, které vycházejí ze způsobu přepočtu hlasů na mandáty. Ústavní soud se vůbec nedotkl volebních krajů, jejich velikosti a sám o sobě nevěděl, že jsou neústavní. Čili pokud se tady o tom bavíme, pokud se bavíme o jednom volebním obvodu, tak se můžeme naopak dopustit oné neústavnosti, protože zásadně vstoupíme do volebního zákona mimo rámec rozhodnutí a nálezu Ústavního soudu.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji. S přednostním právem pan předseda Chvojka.

Poslanec Jan Chvojka: Tak naposledy. Chtěl jsem jenom upozornit kolegu Martínka. Já jsem byl kdysi zpravodajem zákona, který narovnával kampaně a volby a různé billboardy a stanovil výši pro kampaň a financování politických stran a hnutí. No, žádné soukromé billboardy ani žádné soukromé vizitky ani žádné soukromé plakáty neexistují, pane kolego. Jenom abyste se nedostal do nějakých problémů, prostřednictvím pana předsedy. Všecko se počítá do volebního limitu do kampaně. Tudíž až budete mít

společnou kandidátku s kolegy ze STANu, prosím, nedělejte žádné soukromé billboardy. Ony neexistují. Všechno se vám počítá do toho limitu. Takže pozor na to. (Ozývá se potlesk.)

Předseda PSP Radek Vondráček: Rozhlížím se v sále, zda se ještě někdo hlásí do rozpravy, nikoho nevidím. Končím obecnou rozpravu. Ptám se, zda je zájem o závěrečné slovo. Pan ministr nemá zájem, pan zpravodaj také ne. Nepadl návrh na vrácení ani zamítnutí.

Budeme se zabývat příkázáním výborům. Nejprve garanční výbor. Organizační výbor navrhl přikázat předložený návrh k projednání ústavně-právnímu výboru jako výboru garančnímu. Navrhuje někdo přikázání jinému výboru jako garančnímu? Nikoho nevidím.

Ještě vyčkám a zopakuji těm, kteří teď přišli do sálu: hlasujeme o garančním výboru, kterým má být ústavně-právní výbor.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 3, přihlášeno je 106 poslanců, pro 102, proti nikdo. Návrh byl přijat. Konstatuji, že návrh byl přikázán k projednání ústavně-právnímu výboru jako garančnímu výboru.

Organizační výbor nenavrhl žádný jiný výbor. Ptám se, zda je někdo v plénu, kdo by navrhl jiný výbor. Nikoho nevidím.

V obecné rozpravě zazněl návrh na zkrácení lhůty na 15 dnů, navrhuje pan zpravodaj.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 4, přihlášeno 103, pro 100, proti nikdo. Návrh byl přijat. Zkrátili jsme lhůtu na 15 dnů.

Končím prvé čtení tohoto zákona, končím tento bod a současně jsme vyčerpali pořad 90. schůze, kterou tímto také končím. Budeme potřebovat, předpokládám, chvíličku technickou. Deset minut? Takže budeme v rovných 15.00 pokračovat 87. schůzí.

(Schůze skončila ve 14.49 hodin.)